

علل و انگیزه‌های

اعتیاد

عقیمی بنجاشی

در بررسی علل و انگیزه‌های اعتیاد به مواد مخدر به عواملی بر می‌خوریم که تشریح برخی از آنها در تشخیص این بلاهای خانمان برانداز خالی از اهمیت و اعتبار

نیست

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

۱- در جستجوی پناهندگی

بشر امروز با از دست دادن ارزشهای معنوی و اخلاقی و با گرایش عجیب به مادیات و اقتصاد و ثروت دچار اضطراب و شتاب عجیبی شده است او برای فرار از جنگ اضطرابهای زندگی ماشینی و درموقع روبه‌روئی با ناسازگاریها و مشکلات و نگرانیهای فکری پناهگاهی می‌جوید که در کنا رآن، دمی به آسایش پردازد و چون دسترسی به پناهگاه حقیقی و مطمئنی ندارد ناچار به دامن مواد مخدر پناهنده

می شود و آرامش خود را در پناه آن جستجو می کند و تعدادی از مبتلایان چون زندگی را بر وفق مراد و خواسته خود نمی یابند در پی رویاهای طلائی و بلند پروازی های خیالی به دامهای فریب هروئین و سیگارهای " ماری جوانا " و اس . ال . د . و دیگر عوامل فریب پناهنده می شوند غافل از آنکه این سراپها و امیدگاههای بدلی نه تنها نجات بخش و اطمینان آور نیستند بلکه خود یکی از مهمترین عوامل گرفتاری و پیچیدگی کار به شمار می آیند ولی چه سود او پس از مدتها اعتیاد و بدبختی درمی یابد که آنها نه تنها تا مین کننده آزادی و آسایش او نیستند بلکه یکی از وسائل گرفتاری و اسارت و بردگی او هستند که تا آخر عمر باید کمر نوکری و خدمتگزاری آنها را محکم ببندد .

همین انگیزه پناه جوئی است که می تواند اعتیاد گروهی را توجیه نماید مثلا آمارگران آمریکائی می گویند که تعداد پزشکان معتاد در آمریکا بر حسب آمارهای مختلف بین ۳۰ تا ۱۰۰ برابر مردم عادی است بسیار روشن است که عامل اعتیاد این قبیل افراد بر اساس جهل و نادانی به مضرات آن نیست ، بلکه تنها می توان از دیدگاه پناه طلبی و آسایش جوئی توجیه و تحلیل نمود

● ۲- سودجوئی سوداگران مرگ

عامل مهم دیگری که در شیوع و گسترش اعتیاد دخالت موثر دارد سودجوئی و استثمار باندهای بزرگ قاچاقچیان و وارد کنندگان بی بندوبار و خدانشناس است که هستی خود را بر روی ته های اجساد مردگان بناگزاری می کنند و در نابودی دهگران بود و وجود خود را می جویند .

سوداگران مرگ در راه تامین منافع شخصی خود هر روز بر ابتکار عمل خود می افزایند و با وجود محدودیتهائی که از طرف مامورین مبارزه با قاچاق بعمل می آید باز مقادیر زیادی از مواد را در سرتاسر جهان پخش و افراد را تشویق به استفاده از

آنها می‌نمایند آنان در راه توزیع کالاهای مرگ‌آور خود از هواپیماها و قایق‌های سریع - السیر و در میان گنج‌گیربهای قلابی دست و پا و در پوششهای افراد ممتاز اجتماعی و در داخل کنسروها . . . استفاده می‌کنند روشهای معمولی و روز مره آنها توزیع مجانی و تعارف به نوا موختگان میباشد .

● گزارش سازمان بهداشتی جهانی

سازمان بهداشت جهانی در چهاردهمین گزارش خود اعلام داشت با وجود مراقبتهای لازم با وجود همکاری پلیس بین‌المللی ، باز سالانه هزار تن تریاک به‌طور قاچاق و غیر قانونی تنها در آسیای جنوبی تولید و به‌وسیله قاچاقچیان در سراسر جهان پخش و توزیع می‌گردد .^۱

آسیای جنوبی بیکه‌یکی از دهها مرکز تولید این مواد است (که ترکیه و افغانستان و هندوستان در سرلوحه و در مقام اول مراکز تولیدی قرار گرفته‌اند).

● ۳- رد پای استعمارگران

استعمارگران غربی برای تصاحب منافع طبیعی و زیرزمینی ملل خاوری از هیچ عمل ناروایی کوتاهی نمی‌کنند که یکی از آن راهها ترویج عمدی تریاک و مواد مخدر دیگر می‌باشد .

آنان با ترویج اعتیاد در کشورهای آسیائی می‌خواهند فعالیت‌های حیاتی این کشورها را در عنوان جوانی و نشاط فلج کرده و از کار و فعالیت براندازند و افراد معتاد و سست اراده را هرچه آسانتر مطیع و فرمانبردار خود سازند .

در تائید عامل مذکور بی‌جهت نیست که نخستین بار چشم انسان آسیائی

با " کمپانی انگلیسی هند شرقی " باز می شود که لوله تریاک را می دهد و سوخته‌ی آنرا به قیمت یک برابرونیم اصل تریاک از او باز می خرد و بی جهت نیست که از سال ۱۸۶۶ سه بار پشت سرهم در "چین" جنگ تریاک و خشخاش راه می اندازد و پس از تلفات فراوان رسامفروش و پخش علنی تریاک ، اعتیاد بر جمعیت انبوه چین تحمل می گردد تا آنروزی که رژیم چین سقوط می کند و اقدامات جدی و اساسی در مبارزه شروع میشود و از نفوذ دشمن خطرناک جلوگیری می گردد .

● ۴- مد بودن مصرف مواد مخدر

استعمال تریاک و حشیش و دیگر مواد مخدر در گذشته در برابر افکار عمومی مذموم و ناروا و در ردیف انحرافات اخلاقی و انحطاط شخصیت انسانی شمرده میشد و مصرف کنندگان آن مورد تحقیر واقع میشدند و از آن نظر اغلب در اماکن خلوت و متروک و ناپیدا استعمال میکردند بهمین جهت کم تر رغبتی از طرف مردم به آنها نشان داده می شد .

ولی اکنون با ایجاد بازار سیاه ، و سودجوئیهای کلان سوداگران و متداول بودن آن در میان طبقات مرفه اجتماعی ، و آراستن آنها بصورتیهای جالب و مرغوب و مورد قبول افکار عمومی آنها را از پنهانی بیرون ساخته است و متداول بودن آنها در میان جوانان و روشنفکرانها و حمایت علنی از قسمتی از آنها مانندسیگار " ماری جوانا " و فیره آنها را کم کم از نظر نسل جوان در ردیف ضروریات تمدن قرار داده است که بدون آنها کمبودی در زندگی فریفتگان آنها احساس می شود .

● ۵- دوستان ناسالم

دسترسی به پول زیاد و بیش از حد متعارف وجود دوستان و معاشرین ناسالم

و همه جایی یکی دیگر از علل و انگیزه‌های اعتیاد به شمار می‌رود و در گسترش اعتیاد تاثیر به سزایی دارد .

انتخاب دوست و معاشر یکی از مسائل حساس زندگی است که متأسفانه امروز در اثر تنگناهای زندگی و اغلب در اثر سهل‌انگاری و بی‌دقتی کمتر به آن توجه می‌گردد و اغلب بدون امتحان و آزمایش دوستانی انتخاب می‌شوند که شایستگی دوستی و آشنائی را ندارند و معاشرین خود را به راههای انحراف و اعتیاد می‌کشانند .
یکی از دانشمندان می‌گوید :

"وقتی بخواهیم یک اسب یا حیوانی را بخریم درباره اصلت نژاد و طرز تربیت آن تحقیقات زیادی بعمل می‌آوریم آیا بهتر نیست که در انتخاب دوست و رفیق همین قدر دقت بعمل آوریم آیا دوستان ما به اندازه یک حیوان اهلی در زندگی ما تاثیری ندارند ؟"

اغلب اعتیادهای جوانان در اثر معاشرتهای مسموم پدید می‌آید در نتیجه آشنائی با فرومایگان در پرتگاه سقوط و بدبختی قرار داده می‌شوند و اساس خانواده‌ها و روابط را تیره و لجن‌زار می‌نمایند .

افرادی که از معاشرت افراد معتاد اجتناب و دوری نمی‌گزینند همانند کسانی هستند که خانه و زندگی خود را در گذرگاه سیل امواج ، بنا گزاری می‌کنند و با خیال راحت می‌نشینند و با خود می‌گویند که قدرت سیل در اساس خانه آنان رخنه‌ای بوجود ندهد آورد . اگر دوستان خود را از روی دقت انتخاب کنیم و دوستی ما بر اساس فضیلت و تقوی و عظمت روحی باشد هرگز دچار این قبیل حوادث ناگوار نمی‌شویم .

● نمونه گویا

او که راننده ۲۴ ساله تریلی بود داستان خود را چنین تعریف می‌کرد . .
من که به دام این سم مهلک افتاده‌ام چون نخواستم دست دوستم را کوتاه کنم او در یک قهوه‌خانه به من تعارف کرد و گفت رفیق !
بفرما بکی بزن و کامی بگیر من نخواستم ناشی و بچه تنه جلوه داده شوم

چند یک پیاپی زدم و دودش را به سینه فرستادم به شدت سرفهام گرفت اما به دنبال
 صرف یک چای حالتی به من دست داد که از وصف خارج است... از آنروز به بعد
 من دیگر حشیش کشی را یادگرفته بودم به محض اینکه چند تومان کار می‌کردم بیکراست
 به سراغ همان دوست و همان محل میرفتم...^۳

● عوامل کامجویی در عالم خیال

مواد مخدر انسانها را درعالم خیال سیر می‌دهند و او را از واقعتهای زندگی
 دور نگه می‌دارند و کامیابی خیالی و تسکین خاطر بدلی برای کسانی که در صحنه‌های
 مبارزات زندگی موفقیتی بدست نیاورده‌اند. یک نوع موفقیت به‌شمار می‌آید و عده‌ای
 برای برگردن این خلاء روحی به ارضاءها و کامجوییهای بدلی و زیانمند، پناهنده
 می‌شوند که باده‌کساری قمار، استعمال مواد مخدر و از آن نوع می‌باشد. این نوع
 کامجوییها مخصوصا در شهرهای بزرگ که مردم از قرب روحی و تفاهم و آشنائی با
 دیگران کم‌تر بهره‌مند هستند بیشتر اتفاق می‌افتد در آن شهرها افراد از هم دور
 می‌شوند و یک نوع انزوای روحی در افراد پدیدار می‌شود که گاهی برای رهائی از رنج
 تنهایی هم که شده است اعصاب خود را با اعتیاد خطرناک چاره‌جویی و تخدیر
 می‌نمایند که خود ناراحتی‌های دیگری را در پی دارد.

● عوامل دیگر:

در پی‌گیری انگیزه‌ها و عوامل اعتیاد وجود سابقه‌ی اعتیاد در خانواده ،
 کنج‌کاوای دوران بلوغ ، نداشتن هدف ، و ایده‌آل در زندگی شب‌نشینیها و پارتیه‌های
 ناسالم ، و شکست در زندگی شکسی، فقدان ایمان و فضائل اخلاقی را می‌توان نام برد
 که در ضمن تشریح مضرات اعتیاد به آنها نیز اشاره می‌گردد

۱- گسترش جهانی اعتیاد به مواد مخدر تألیف آقای دکتر صبور اردوبادی
 ۲- لرد آویبوری در کتاب در آغوش خوشبختی ص ۶۶ ۳- جوانان ۵۸۰